

STUDIERETNINGSPROJEKTET

§ 2 Faglige mål:

- *demonstrere evne til faglig fordybelse og til at sætte sig ind i nye faglige områder*
- Faglig fordybelse betyder bl.a., at eleverne ved hjælp af *fagenes metoder og teorier* skal demonstrere evne til at bearbejde et stof inden for *et afgrænset emne* og dermed tilegne sig ny erkendelse, der kan bruges i en ny sammenhæng.

Kravet om fordybelse ved hjælp af fagenes metoder og teori lægger op til en kreativ måde at få fagene til at arbejde sammen.

Når der er to fag til stede i en opgave, kan det sjældent lade sig gøre, at alle faglige mål honoreres.

Mange opgaver skrives i sprogfag og psykologi, og her kan metoderne støtte og supplere hinanden naturligt.

Mange opgaveformuleringer følger Blooms taksonomi og man ser ofte et krav om redegørelse, analyse og diskussion i disse opgaver.

Her er det vigtigt, at eleven rent faktisk demonstrerer kendskab til disse. Hvad er en god redegørelse? Kan eleven selvstændigt sammenfatte helheden i en undersøgelse eller teori og formidle den i eget sprog? Formår eleven at anvende metodisk analyse og samle denne i en fortolkning? Og evner eleven at diskutere eller vurdere ud fra faglige kriterier?

- *demonstrere evne til at udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og metoder og dermed forstærke den faglige fordybelse*
- *beherske relevante faglige mål i de indgående fag*

I studieretningsprojektet arbejder eleverne med problemstillinger, der *normalt rækker ud over det enkelte fag.*

Eleverne skal kunne anvende de faglige kompetencer, som er relevante i forhold til problemstillingen, og vise, at *de kan udvælge og anvende de relevante metoder* og nå målene for studieretningsprojektet.

De skal demonstrere, at de har *en faglig baggrundsviden*, som de kan sætte ind i en ny sammenhæng.

- *udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale*

Eleverne skal *som udgangspunkt* selv søge og udvælge relevant materiale, *men vejlederne må naturligvis godt komme med gode råd og henvisninger.*

Det forventes ikke, at eleverne på forhånd har overblik over det ukendte stofområde og derfor helt på egen hånd kan finde og udvælge alt relevant materiale.

Elevernes valg af teori og materiale er i realiteten ofte afhængigt af vejlederen.

Derfor kan man diskutere, hvordan man opfylder kravet om selvstændigt at *udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale*.

Dette problem bliver særligt tydeligt i krav til opgaveformuleringen.

- *demonstrere evne til faglig formidling*

Eleverne skal kunne skrive *en fremstilling, der anvender faglig teori og metode samt relevant fagsprog samtidig med, at den skal være sammenhængende og forståelig.*

Besvarelsen skrives til en interesseret læser, som skal kunne forstå sammenhængen og progressionen men ikke nødvendigvis forstå mere specielle faglige begreber eller sammenhænge.

Eleverne skal vise, at *de kan transformere fra det specielle og akademiske sprog, de kan finde i noget af deres materiale, til det faglige sprog, der normalt anvendes i gymnasiet.*

Kravet om faglig formidling i et almindeligt sprog på gymnasialt niveau bør forhindre, at eleven skriver redegørende afsnit af - mere eller (ofte) mindre bearbejdet – fra lærebøger.

En selvstændig redegørelse viser elevens evne til at forstå og formidle fagligt stof.

Mange opgaver bærer præg af, at teorier skrives meget tekstnært i forhold til bøgerne – og så skifter sproget, når eleven kommer over i de mere analyserende og diskuterende afsnit. Det kan give en niveauforskel i opgaven som ødelægger helheden og viser, at eleven har problemer med at magte det redegørende niveau på en selvstændigt plan.

- *besvare en stillet opgave fyldestgørende, herunder at der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen*
- *beherske fremstillingsformen i en faglig opgave (fx citatteknik, noter, kilde- og litteraturfortegnelse)*

I løbet af 1.g eller 2.g har eleverne arbejdet med en opgave i dansk og/eller historie, ligesom eleven i 2.g i alle studieretninger har besvaret en opgave i 2-3 fag i studieretningen. Erfaringerne herfra vil kunne indgå i vejledningen om studieretningsprojektet. Især opgaven i studieretningsfagene kan betragtes som en generalprøve på studieretningsprojektet, og der kan allerede her stilles krav om at opfylde formalia (noter, litteraturliste) og resumé på engelsk, ligesom det kan tilstræbes, at opgaveformuleringen har samme karakter som den, der vil blive anvendt i studieretningsprojektet i 3.g.

Formalia skal naturligvis være i orden – og i vejledningsfasen bør man tale med eleven om, hvordan man henviser til kilder, og i hvilket omfang dette gøres.

Som censor har jeg ofte set, at elever stort set skriver en side af og slutter med en fodnote med henvisning til en side i et værk. Det er ikke godt nok! Så må eleven vedstå sit lån med et direkte citat – det vil tydeliggøre den manglende selvstændighed og forenkle bedømmelsen af opgaven.

”Lån” er i det hele taget et problematisk område når vi bedømmer opgaver – hvornår er ”nok nok”? Hvor meget kan man i dag tillade sig ”at liste ind” uden det får konsekvenser – hvis det i det hele taget opdages?

§ 3 PROJEKTETS RAMMER:

- *3.2 Studieretningsprojektet skal skrives inden for et område og faglig problemstilling, således at et af de studieretningsfag, eleven har på A-niveau, samt et fag på mindst B-niveau indgår i besvarelsen af projektet. Skolen skal i den forbindelse sikre, at kombinationen af fag underbygger den faglige fordybelse i fagene og området.*
- I studieretningsprojektet skal indgå et studieretningsfag, eleven har på A-niveau. Studieretningsfaget behøver ikke at indgå i selve studieretningen på A-niveau, det afgørende er, at eleven har opgraderet faget til A-niveau. Eleven skal altså på tidspunktet, hvor studieretningsprojektet udarbejdes, have faget på A-niveau enten som studieretningsfag eller som valgfag.
- Det andet fag i studieretningsprojektet kan være et obligatorisk fag, et valgfag eller et studieretningsfag. Faget skal dog være på mindst B-niveau.

3.3 Skolens leder kan dog, på baggrund af en begrundet ansøgning fra eleven, undtagelsesvist godkende, at studieretningsprojektet skrives alene på grundlag af ét af elevens studieretningsfag på A-niveau, eller at et tredje fag inddrages i studieretningsprojektet.

Godkendelsen forudsætter, at alle fastsatte mål for studieretningsprojektet opfyldes, herunder at der inddrages flere faglige tilgange og metoder, og at målet om faglig fordybelse kan realiseres.

Hvis en elev ønsker at skrive sit studieretningsprojekt alene i ét fag, skal dette altid være et studieretningsfag, der indgår i studieretningen på A-niveau.

Det kan således *ikke være et fag*, der indgår i studieretningen på B- eller C-niveau, og som eleven som *valgfag har hævet til A-niveau*.

§ 4 VEJLEDNING OG OPGAVEFORMULERING

- *4.2 Eleven vælger i samråd med sin(e) vejleder(e) område og faglig problemstilling for studieretningsprojektet.*
- *Området og de faglige problemstillinger skal - inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof - afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en opgaveformulering, der sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.*
- *Eleven vælger fag, område og faglige problemstillinger i samråd med vejlederne. Dog skal vejlederne i sidste ende godkende elevens valg. Indgår kun ét fag eller tre fag i studieretningsprojektet, ligger den endelige godkendelse hos skolens leder.*

4.3 Elever, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer. Opgaveformuleringen kan ikke direkte bygge på det stof, der er indgået i den enkelte elevs undervisning. Der er dog intet til hinder for, at studieretningsprojektet udarbejdes i forlængelse af arbejdet i det eller de indgående fag eller har forbindelse hermed.

Flere elever må gerne vælge samme område, men opgaveformuleringerne skal være individuelle og dermed forskellige. At flere elever arbejder inden for samme område kan give mulighed for viden-delning og en faglig dialog, men eleverne må ikke i fællesskab kunne udarbejde besvarelsenerne eller dele heraf.

4.4 Opgaveformuleringen udfærdiges af elevens vejledere

Det er vejlederne, der udfærdiger opgaveformuleringen, og den kræver meget bevidste overvejelser, idet opgaveformuleringens funktion er at fastlægge og sætte rammer for, hvad elevens besvarelse skal omhandle.

I overvejelserne skal der tages højde for, at de fag, der indgår i studieretningsprojektet, kan have forskellige traditioner.

Opgaveformuleringen skal afspejle det faglige niveau, der kendetegner en gymnasial uddannelse.

•

- *Den skal rumme såvel fagspecifikke som tværgående faglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger udover arbejdet i mindst ét af fagene.*

Der skal være et fagligt fokus i opgaveformuleringen, ligesom der skal være tværgående faglige krav. Opgaveformuleringen skal altså udformes på en sådan måde, at den kan besvares med anvendelse af fagligheder fra de indgående fag.

Kravet til den faglige fordybelse kommer til udtryk på flere forskellige måder – bl.a. betinget af fagenes forskellighed.

Faglig fordybelse kan således være, at:

- eleven demonstrerer evne til selvstændigt at sætte sig ind i nye faglige områder
- eleven begrundet de valgte metoder og diskuterer andre fremgangsmåder
- eleven begrundet og forklarer materialevalg
- eleven analyserer et emne/empiri med udgangspunkt i teori
- eleven vurderer og analyserer empiri fra eksperimentelt arbejde eller feltanalyser
- eleven i besvarelsen forklarer og perspektiverer de fundne sammenhænge
- eleven inddrager litterær analyse og kritik, analyse af faglitteratur eller kommunikationsanalyse
- eleven inddrager værker fra et forfatterskab eller en given periode i en perspektiverende sammenhæng

Opgaveformuleringen skal:

- *være konkret og afgrænset*

Det er ikke tilstrækkeligt at angive en overskrift. *Typisk vil opgaveformuleringen opdeles i flere underspørgsmål med angivelse af forskellige taksonomiske niveauer.*

Modsat bør opgaveformuleringen ikke være så detaljeret, at den enkelte elev fratages muligheden for at demonstrere evne til selvstændigt at disponere stoffet.

Formuleringerne skal være så præcise, at eleven ikke er i tvivl om, hvad opgave er. Fx kan opgaveformuleringen indeholde specifikke krav til, hvilke konkrete værker der skal indgå, og om nødvendigt hvilke eksperimentelle arbejder eller hvilke empiriske undersøgelser der skal gennemføres.

Formuleringer, hvori der indgår 'kan' eller 'eventuelt', kan skabe tvivl om bedømmelsesgrundlaget.

-og skal i præcise formuleringer angive, hvad der kræves af eleven, herunder krav til omfanget af opgaven

Der er i læreplanen ikke fastsat retningslinjer med hensyn til besvarelsens omfang. Flere forhold kan have indflydelse på omfanget: Karakteren af opgaveformuleringen og forskellige faglige traditioner, hvor nogle fag i højere grad end andre formulerer sig i koncentreret form. Der kan ikke angives håndfaste regler for omfanget, men i forbindelse med opgaveformuleringen bør der angives forventninger til opgavens omfang.

Selvom tyngden i elevens område kan ligge mere i det ene fag end i det andet, så skal det ved udarbejdelsen af opgaveformuleringen klart fremgå, hvordan begge fag kan bidrage til opfyldelsen af de faglige mål.

- *og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet med eleven under vejledningen*

Opgaveformuleringen skal indeholde noget for eleven ukendt, således at hele besvarelsen ikke kan udarbejdes på forhånd. Brug af bilag kan være nyttige til at bibringe opgaveformuleringen en uventet dimension, således at anvendelsen/bearbejdning af bilaget skal indgå i besvarelsen.

- *gøre det muligt for eleven at honorere målene med studieretningsprojektet*
- *være udformet således, at eleven har mulighed for at besvare opgaven fyldestgørende inden for de tidsmæssige rammer for studieretningsprojektet*
- *have en sådan form, at eleven ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse*
- *tage hensyn til de overvejelser, eleven har gjort sig om opgaven inden skriveperioden*

Opgaveformuleringen bør først og fremmest tilgodese de faglige mål for STP og dernæst de deltagende fag bedst muligt.

Det er sjældent muligt at få alle de faglige mål honoreret i tværfaglige opgaver, men et passende hensyn til fagenes identitet bør der kunne være plads til.

Der er ikke længere en fordeling på hoved- og bifag, ligesom der ikke er en vægtning af fagenes niveauer, men det fremgår, at der skal være krav om faglig fordybelse for mindst ét af fagene – hvilket giver mulighed for en forskellig vægtning af fagene.

EKSEMPEL PÅ OPGAVEFORMULERING:

Der ønskes:

- En kort redegørelse for fordomme, diskrimination, konformitet og eksistentialisme.
Alternativ: teori efter eget valg – men se vejledning.
- En analyse og fortolkning af André Brinks **A Dry White Season** med inddragelse af relevant psykologisk teori med særligt henblik på hovedpersonen Ben du Toit's udvikling , herunder en redegørelse for den rolle apartheidssystemet spiller i bogen.
- En diskussion af hvilke personlige egenskaber som kræves for at imødegå konformiteten, herunder betydningen af det eksistentielle valg. Endvidere bedes du inddrage vedlagte bilag i en diskussion af nutidens forhold til apartheid.

Bilag: "I Sydafrika må hvide piger ikke have fletninger" Information
18.08.2008

Der ønskes:

- En kort redegørelse for selvvalgte aspekter ved opdragelse, delegation, ondskab og grupper. **Alternativ: teori efter eget valg – men se vejledning.**
- En analyse og fortolkning af J.G.Ballards **Running Wild** med specielt henblik på fremstillingen af Pangbourne Village, af børnenes forhold til hinanden og til forældrene .
- En vurdering af forfatterens fortælle teknik.
- En diskussion af nutidens individualisme med perspektivering til tidligere tiders fællesskab, herunder opløsningen af fælles værdier med inddragelse af vedlagte case.

Bilag: ”Det totale svigt” Jyllands Posten 22.11.2008

Der ønskes:

- En kort redegørelse for social arv, mønsterbrud, identitetsdannelse og selvrealisering. **ALTERNATIV: Evt. teori efter eget valg – men se vejledning.**
- En analyse og fortolkning af Willy Russell's **Educating Rita** med specielt henblik på Ritas udvikling med inddragelse af relevant psykologisk teori.
- En diskussion af hvilke faktorer, som er afgørende for, hvorvidt et mønsterbrud lykkes eller ej. Du skal inddrage vedlagte dokumentarudsendelse med hovedpersonen Dennis.

Bilag: DVD "Aldrig mere fængsel" nr. 2.

§5 BEDØMMELSESKRITERIER

- *5.1 Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse, som er baseret på en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens opgavebesvarelse lever op til de fastsatte mål for studieretningsprojektet.*
- *Hvis opgaven er skrevet i kun ét fag, indgår tillige i vurderingen, i hvilket omfang besvarelsen demonstrerer eksaminandens beherskelse af specifik faglig fordybelse.*
- Ved bedømmelsen af besvarelsen **anlægges en helhedsvurdering**, som er baseret på en vurdering af, i hvilken grad besvarelsen lever op til **de fastsatte mål for studieretningsprojektet**. At der er tale om en helhedsvurdering indebærer, at man **ikke kan tage besvarelsen af ét af målene ud og lade det være afgørende for karakterfastsættelsen**, ligesom man heller ikke på forhånd kan beslutte, **hvorledes de forskellige mål skal vægtes**. Fremstillingsformen og kvaliteten af den sproglige fremstilling vil altid indgå i bedømmelsen - uanset hvilke eller hvilket fag projektet er udarbejdet i.